

д) світоглядні. До ключових компетенцій дослідник відносить загальнокультурну, навчально-пізнавальну, ціннісно-смыслову, інформаційну, комунікативну, соціально-трудоу компетенції, наголошуючи окремо на компетентності самовдосконалення. Українські науковці О.Бондаренко, О.Овчарук, А.Маркова [2; 3; 4] виділяють наступні компетентності: а) соціально-правову; б) спеціальну; в) акмеологічну; г) аутокомпетентність. Цікавим та актуальним у сьогоднішніх буремних українських реаліях є виділення Е.Зеером [5] екстремальної компетентності, тобто здатності виконувати професійні дії в екстремальних умовах. Про слушність виділення окремо такої компетентності для журналістів свідчить поява такого поняття, як «екстремальна журналістика».

Європейське бачення компетентностей дещо відрізняється від українського, адже існує розмежування понять «медіаосвіта» та «медіаграмотність». Ось чому, на нашу думку, майбутні фахівці у галузі комунікативістики потребують формування не тільки необхідних для кожного європейського фахівця у будь-якій галузі компетентностей (соціальна, комунікативна, соціально-інформаційна, когнітивна, спеціальна), але й компетентностей, які мають деталізуватися залежно від тенденцій розвитку країни, окремого регіону. Причому ця деталізація має носити випереджальний характер, тобто не вимоги ринку сьогодення диктують набір компетентностей, а ринок майбутнього. Доцільно орієнтуватися на роботи науковців, які опікуються освітою майбутнього, визначають компетентності майбутнього, зокрема йдеться про роботу групи науковців на чолі із П.Гріффіном, чий розробки щороку представлені на Давоському форумі.

Навіть поверховий аналіз структури та змісту навчальних курсів для спеціальності «Журналістика» свідчить про незначну кількість теоретичного матеріалу та практичних завдань, які формували б такі компетентності, як емоційний інтелект, уміння управляти людьми, здійснювати комплексне багаторівневе вирішення проблем тощо. Настанова на випередження дозволить не тільки зробити фахівців більш конкурентоздатними, але й слугуватиме інноваційному розвитку держави, адже компетентний журналіст є запорукою сталого розвитку суспільства.

Література

1. Хуторской А.В. Современная дидактика: учеб. пособ. / А.В. Хуторской. – 2-е изд., перераб. – М.: Высшая школа, 2007. – 639 с.
2. Бондаренко О.М. Психолого-педагогічні підходи до визначення поняття «компетентність» / О.М. Бондаренко // Педагогічний процес. – 2007. – Вип. 3. – С. 31-41.
3. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / за заг. ред. О.В. Овчарук. – К., 2004. – 112 с.
4. Маркова А.К. Психология профессионализма / А.К. Маркова. – М.: Международный гуманитарный фонд "Знание", 1996. – 157 с.
5. Зеер Э.Ф. Психология профессий / Э.Ф. Зеер. – М.: Академический проект, 2008. – 336 с.

УДК 070.41:082-055.1/.3(477)

Мельникова О.С., старший викладач

ОСОБЛИВОСТІ ГЕНДЕРНОГО БАЛАНСУ В МАС-МЕДІА

Одним з професійних стандартів журналістів є баланс думок, під яким розуміють надання слова усім сторонам події, конфліктної ситуації, проблеми тощо. Він повинен бути врахований зі стандартами об'єктивності та неупередженості.

Гендерний баланс в мас-медіа може бути тлумачитися як рівне представлення жінок та чоловіків у громадсько-політичному, соціокультурному житті. У Законі України «Про забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків» прописано "правове забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, ліквідації дискримінації за ознакою статі та

застосування спеціальних тимчасових заходів, спрямованих на усунення дисбалансу між можливостями жінок і чоловіків реалізовувати рівні права" [1, с.28]. Гендерна політика в Україні формується на всіх рівнях життєдіяльності, проте гендерний дисбаланс в мас-медіа є актуальним і привертає увагу науковців та медіа-експертів. Гендерний баланс та гендерну проблематику в ЗМК досліджували Н. Сидоренко, М. Маєрчик, О. Стрельник, А. Волобуєва, Ю. Кохан, Т. Старченко, О. Марушевська, В. Передирій, К. Кравенко, М. Скорик, Т. Коваль, Т. Землякова, О. Плахотник, Л. Чернявська, С. Штурхецький.

Серед тематичних особливостей матеріалів з гендерного балансу в ЗМК можна виділити: образи жінок/чоловіків в політиці, дискримінацію жінок на ринку праці або в оплаті труда, гендерні стереотипи у медійних образах, вживання фемінітивів, гендерні упередження, висвітлення насильства у сім'ї, права та можливості жінки/чоловіка. Т.Марценюк розглядає порушення прав людини в гендерному аспекті, зокрема ксенофобію як негативне ставлення за ознаками раси, етнічності, національності, статі, сексуальності, віку. Також виділяє непряму дискримінацію, сексизм й мову ворожнечі, знаки та символи ворожнечі [2, 31-32].

Гендерний дисбаланс обумовлений закоренілими гендерними стереотипами у суспільстві. Жінки представлені в мас-медіа в образах бізнес-вумен або працівниць зі сфери сервісу, Чоловіки у якості експертів частіше коментують соціально-політичні, економічні та інші проблеми. Не можна використовувати в журналістських текстах вирази "слабка половина", "чарівна стать", "слабка стать" і "сильна половина", "сильна стать", що дискримінують за гендерною ознакою. [3].

Гендерний баланс у ЗМК розуміється як рівність представлення чоловіків та жінок у ролі героїв/героїнь або експертів/експерток, але крім того досліджується кількісно-якісний склад працівників мас-медіа, їх керівників. За даними Інституту масової інформації, "жінки є героїнями приблизно чверті матеріалів у загальноукраїнських ЗМІ і в третині матеріалів у регіональних ЗМІ". Гендерний дисбаланс зустрічається в топових тематичних новинах. Жінки у якості героїнь чи фахівчинь виступають в матеріалах на освітню, медичну, культурну, правозахисну проблематику [4]. Також використання фемінітивів не є поширеною практикою в ЗМК. Проте для легкого сприйняття журналістського тексту можна використовувати нейтральні вирази (спільнота, студентство) [4]. Крім того, використання сексизму як дискримінації за ознакою статі є порушенням і українського законодавства, і професійної етики.

За даними дослідження, проведеного ГО «Інститут масової інформації» та «Детектор медіа» в жовтні 2017 р. на замовлення Національного демократичного інституту (НДІ) у новинах повідомляють про чоловіків утричі частіше, ніж про жінок. Дослідники ІМІ проводили моніторинг з 2 по 8 жовтня 2017 р. вечірніх випусків новин на телеканалах «UA:Перший», «Інтер», «5 канал», «1+1», ICTV, ТРК «Україна», «СТБ», «112 Україна»; друкованих видань «Факты и комментарии», «Сегодня», «КП в Украине», «День», «Газета по-українськи», «Вести»; інтернет-видань «Українська правда», «Ліга.net», УНІАН, «Укрінформ», «Корреспондент.net», 112.ua, «Страна.ua», «Обозреватель», «ТСН.ua» і «Цензор.net». У ролі експерток виступає 20% (телебачення), 15% (онлайн ЗМК), 22% (друкована преса) жінок відповідно. В соціально-політичних ток-шоу на телебаченні представлено 5% жінок та 95% чоловіків. За тематикою матеріалів жінки фігурують в рубриках як таблоїд (57%), кримінал (16%), міжнародна політика (10%), спорт (7%), медицина (4%), політика (3%), інше (3%) [5].

Існує нагальна проблема дослідження гендерного балансу в регіональних ЗМК, адже на місцях журналісти на мають можливості збалансовано отримати коментарі експертів/експерток, чиновника/чиновниці, героя/героїні, а отже, дотримуватися професійного стандарту. Тому необхідно розширювати базу контактів, використовувати гендерно-збалансовану лексику, уникати гендерні стереотипи та поважати права людини.

Дотримання гендерного балансу в мас-медіа повинен бути професійним стандартом кожного журналіста. Також це поєднується з дотриманням принципу гуманізму.

"Правозахисна журналістика" як дисципліна або освітня програма у професійній підготовці майбутніх журналістів необхідна для набуття компетенцій та знань з прав людини. Це сучасний та актуальний напрямок журналістики є необхідний як для підготовки майбутніх фахівців, так й для подальших досліджень.

Література

1. Котова О. Гендерна абетка для українських медіа / Котова Олійник С., Стельмах Б., Ярош О. : посібник / Софія Котова Олійник, Богдана Стельмах, Оксана Ярош. – Луцьк: Волинська мистецька агенція «Терен», 2013.- 50 с.
2. Марценюк Т. Гендерна рівність і недискримінація: посібник для експертів і експерток аналітичних центрів. – К., 2014. – 65 с.
3. Сидоренко Н. М. Гендерні ресурси українських мас-медіа: ціна і якість : Практичний посібник для журналістів та працівників ЗМІ / Н. М. Сидоренко, М. М. Скорик, Л. В. Таран, Т. І. Косенко, Т. І. Куцай; Ред.- упоряд. Н. М. Сидоренко.– К. : К.І.С., 2004.– 76с.
4. Кабачій Р. Про сексизм і фемінітиви в українських ЗМІ [Електроний ресурс] / Р. Кабачій. - Режим доступу: <http://imi.org.ua/advice/pro-seksizm-i-feminitivi-v-ukrajinskih-zmi/> (дата звернення: 18.11.2017)
5. Кузьменко Л. Експерт VS експертка: українські медіа надають перевагу чоловікам [Електроний ресурс] / Л. Кузьменко. - Режим доступу: <http://povaha.org.ua/ekspert-vs-ekspertka-ukrajinski-media-nadayut-perevahu-cholovikam> (дата звернення: 18.11.2017)

УДК 070.422:355.48(043)

Нетреба М.М., кандидат філологічних наук, доцент

ПРОБЛЕМИ БЕЗПЕКИ ЖУРНАЛІСТІВ У «ГАРЯЧИХ ТОЧКАХ» У МІЖНАРОДНОМУ КОНТЕКСТІ

Процеси демократизації суспільного життя надала журналістам федеральних і регіональних ЗМІ в різних країнах можливість висвітлювати бойові дії та наслідки катаклізмів безпосередньо з місця події. Репортажі з полів битв в Сербії, Афганістані, Іраку, Чечні, із зруйнованих ураганом «Катріна» міст США і змитих цунамі курортів Індонезії обійшли газети, журнали і телеканали всього світу. Такі матеріали гостро затребувані на ринку журналістської інформації, і цей попит добре оплачується як споживачем, так і редакціями ЗМІ [1].

Слід розуміти, що саме по собі українське і міжнародне законодавство не в змозі захистити журналіста у всіх абсолютно ситуаціях і, в умовах війни, носить для воюючих сторін скоріше рекомендаційний, декларативний характер. Репортер, що знаходиться на передньому краї, діє на свій страх і ризик, так само як і той, хто виходить на бойові завдання разом з підрозділами спеціального призначення. Практика роботи кореспондентів у зонах стихійних лих і техногенних катастроф показує, що вони легко можуть стати жертвами мародерів і злочинних груп.

До розгляду проблем висвітлення екстремальних подій зверталися такі вчені, як В. Іванов, Г. Почепцов, Є. Прохоров, – вони дослідили історичні, теоретичні та практичні аспекти проблеми. Детальне вивчення отримала робота над інформаційними повідомленнями про тероризм, стихійні лиха та катастрофи в таких науковців, як І. Хлебніков, Н. Ващенко, А. Вартанов, С. Муратов. Зазначена тема досліджується багатьма фахівцями в галузі національної та міжнародної безпеки [2].

Актуальність роботи зумовлена необхідністю журналістів у сучасній професійній діяльності знати свої юридичні права та обов'язки під час виконання своєї роботи у життєво небезпечних регіонах.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
НАУКИ ТА ОСВІТИ**

**Збірник матеріалів
XX підсумкової науково-практичної конференції
викладачів**

02 лютого 2018 року

*За загальною редакцією
члена-кореспондента НАПН України, доктора політичних наук, професора,
К.В. Балабанова*

МАРІУПОЛЬ – 2018

УДК 061.3 (063)

ББК 94.3я 431

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ: Збірник матеріалів XX підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. К.В. Балабанова. – Маріуполь: МДУ, 2018. – 368 арк.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою Маріупольського державного університету (протокол №8 від 28.02.2018)

Редакційна колегія:

Голова – Балабанов К.В., доктор політичних наук, професор

*Члени
редколегії:* Булатова О.В., д.е.н., проф.; Безчотнікова С.В., д.філол.н., проф.; Лисак В.Ф. д.і.н., проф.; Омельченко В.Я., д.е.н., проф.; Павленко О.Г., д.філол.н., доц.; Романцов В.М. д.і.н., проф.; Слющинський Б.В., д.соц.н., проф.; Толпежников Р.О., д.е.н., доц.; Чентуков Ю.І., д.е.н., проф.; Шепітько С.В., к.філол.н., проф.

Збірник містить матеріали XX підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ, яка відбулася 02 лютого 2018 року в Маріупольському державному університеті.

У матеріалах висвітлені актуальні проблеми розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики, філософії та соціології, історії, економіки та менеджменту, права, літературознавства і культурології, філології, методики викладання, педагогіки та психології.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та студентам, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами науки та освіти.

***Редакція не несе відповідальності за авторський стиль праць,
опублікованих у збірнику***

© Маріупольський державний університет

Філатова К.О. ДОСЛІДНИЦЬКІ ПРИНЦИПИ КОГНІТИВНОЇ ОНОМАСІОЛОГІЇ ТА ТЕОРІЇ НОМІНАЦІЇ.....	221
Хоровець В.Є. ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРИЙМЕНИКОВИХ ЕКВІВАЛЕНТІВ ЗІ ЗНАЧЕННЯМ ПРИЧИНИ.....	223

СЕКЦІЯ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СЛОВ'ЯНСЬКИХ МОВ, ЛІТЕРАТУР ТА ПЕРЕКЛАДУ

Волік Н.А., Педченко О.В. ОСОБЕННОСТИ ПОЭТИЧЕСКОГО СТИЛЯ ТОРЖЕСТВЕННЫХ ОД А.П. СУМАРОВОВА	226
Гайдук Н.А. СИНОНІМІЧНІ РЯДИ ЯК ОДИН ІЗ ЗАСОБІВ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТІВ ГУМАНІЗМ, ПЛЮРАЛІЗМ, ТОЛЕРАНТНІСТЬ	228
Гусева О.І. ПРЕЦЕДЕНТНЫЕ ТЕКСТЫ КАК ИСТОЧНИКИ ВТОРИЧНЫХ ТЕКСТОВ И ПРИЕМЫ ИНТЕРПРЕТАЦИИ ПОСЛЕДНИХ.....	230
Маслова Г.М. РОЛЬ ПЕРЕКЛАДАЧА У ПРОЦЕСІ КОМП'ЮТЕРНОГО ПЕРЕКЛАДУ	233
Нікольченко Т.М. ФАКТОР ПЕРЕКЛАДУ ПРИ ВИВЧЕННІ ТВОРІВ ДАВНЬОРУСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	235
Струкова Н.В. ЛОЖНЫЕ ДРУЗЬЯ ПЕРЕВОДЧИКА В ПОЛЬСКОМ И РУССКОМ ЯЗЫКАХ – ПРОБЛЕМЫ ПЕРЕВОДА.....	238

СЕКЦІЯ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ЖУРНАЛІСТИКОЗНАВСТВА

Андрєва Н.В. СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ЗАСІБ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ЕФІРНОГО ПРОДУКТУ РАДІОСТАНЦІЇ.....	240
Брадов В.В. ТРАНСФОРМАЦІЯ ВПЛИВІВ НА ІНФОРМАЦІЙНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ТА РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	242
Вялкова І.О. АЛЬМАНАХ У СТРУКТУРІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ М. МАРІУПОЛЯ.....	244
Кутнякова Г.І. ПРОБЛЕМА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ІЗ ЖУРНАЛІСТИКИ В АСПЕКТІ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ.....	246
Мельникова О.С. ОСОБЛИВОСТІ ГЕНДЕРНОГО БАЛАНСУ В МАС-МЕДІА.....	247
Нетреба М.М. ПРОБЛЕМИ БЕЗПЕКИ ЖУРНАЛІСТІВ У «ГАРЯЧИХ ТОЧКАХ» У МІЖНАРОДНОМУ КОНТЕКСТІ.....	249
Нищик Г.В. ПРОЕКТ STYLER ІНФОРМАЦІЙНОГО АГЕНТСТВА «РБК-УКРАЇНА» ЯК ПРОЯВ РОЗВАЖАЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ АГЕНТСТВ	250
Рицик Ю.А. РОЛЬ ПРОДЮСЕРА ПРОГРАМИ НА СУЧАСНОМУ ТЕЛЕБАЧЕННІ.....	252
Собокар І.І. ЖАНРОВО-ТЕМАТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА САТИРИЧНОГО ЖУРНАЛУ «ПЕРЕЦЬ» ЧАСІВ «ХРУЦОВСЬКОЇ ВІДЛИГИ».....	254
Соколова Н.В. СПЕЦИФІКА ПОДАННЯ НОВИН НА РЕГІОНАЛЬНОМУ ТЕЛЕКАНАЛІ (НА ПРИКЛАДІ МАРІУПОЛЬСЬКОЇ СЛУЖБИ НОВИН МТБ).....	255

СЕКЦІЯ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Дворянкін В.О., Коломієць С.М. ЗІ СПОСТЕРЕЖЕНЬ НАД ЛЕКСИКОЮ ЇЖІ В ГОВІРЦІ СЕЛА НОВОУКРАЇНКА БІЛЬМАЦЬКОГО РАЙОНУ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	258
Євмененко О.В. ПОЕТИЧНА СПАДЩИНА ОЛЕКСАНДРА СОКОЛОВСЬКОГО.....	260
Мельничук І.В. ЖАНР ЛЯМЕНТУ В КОНТЕКСТІ ТАНАТОЛОГІЧНОГО ДИСКУРСУ УКРАЇНСЬКОЇ БАРОКОВОЇ ПОЕЗІЇ.....	262
Мороз О.А., Тютюма Т.С. ПОРІВНЯЛЬНІ ФРАЗЕОЛОГІЗМИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ: СТРУКТУРА ТА СЕМАНТИКА.....	264
Нікольченко М.В. ПЕРЕКЛАДИ БІБЛІЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ У ХІХ СТ. (П. МОРАЧЕВСЬКИЙ, П. КУЛШ, І. НЕЧУЙ-ЛЕВИЦЬКИЙ).....	266